

Ideové zámery k vybraným legislatívnym opatreniam Stratégie kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030

Informácia k implementácii krátkodobých, strednodobých a dlhodobých opatrení v súlade so Stratégiou kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030

(informatívny materiál)

Úvod

V materiáli okrem prehľadu realizovaných opatrení na základe Akčného plánu implementácie Stratégie kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030 (ďalej len „stratégia“) pre druhý polrok 2023 predkladáme:

A) Zámery pre Zákon o kultúre

Prijatá stratégia upozorňuje na chýbajúci Zákon o kultúre, ktorý by prepojal celý sektor kultúry a kultúrno-kreatívneho priemyslu. Zadefinoval subjekty v kultúre (tak fyzické ako právnické), sprehľadnil ich verifikáciu a registráciu, či vytvoril predpoklady pre vstup ďalších zdrojov financovania. Zámer predkladáme s cieľom postupného dobudovania legislatívneho prostredia kultúry. Zákon o kultúre prepojí celý sektor kultúry a KKP v podobe strešného zákona, prispeje k systémovým riešeniam v rámci kultúrnych politík, vymedzí verejný záujem v kultúre, zadefinuje osoby v kultúre (právnické aj fyzické), upraví náležitosti právnych vzťahov pri kultúrnej činnosti, systematizuje financovanie kultúry a sprehľadní pôsobnosť orgánov verejnej moci v oblasti kultúry. Už dnes sa dá začať pripravovať prostredie a postupne zavádzať konkrétne opatrenia smerujúce k zlepšeniu podmienok pre subjekty v kultúre, od podmienok pre umelcov a umelkyne, kultúrnych pracovníkov a pracovníčok, po kultúrne organizácie a inštitúcie a takpovediac „pripravovať pôdu“ pre prípravu a aplikáciu zákona do praxe.

B) Ideový zámer k zákonu, ktorý bude riešiť problematiku sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle

Napätie v rozpočtoch štátnych inštitúcií je spôsobené aj relatívne nízkou mierou súkromných zdrojov financujúcich kultúru. Chýba nám aj zákon o sponzoringu, viacdrojovému financovaniu chýbajú vratky na daniach ako motivácia; nemotivujúca je podpora vlastníkov pamiatok. Po tejto úprave sa volá dlhodobá. Jedným z opatrení stratégie je pripraviť a predložiť na verejnú diskusiu úpravu sponzoringu v kultúre a začať jeho plnenie. MK SR pripravilo ideový zámer, ktorý definuje príjemcov sponzoringu v kultúre a navrhuje ako nastaviť registre pre tieto subjekty / príjemcov. Oprávnenými príjemcami týchto výhod môžu byť v návrhu všetky FO a PO činné v kultúre, alebo kreatívnom priemysle, ktoré splnia určené podmienky a budú zapísaní v jednom strešnom registri (prípadne v príslušnom registri). Potrebné bude tiež upraviť systém registrov - niektoré subjekty v kultúre a KKP totižto v súčasnosti nemajú žiadny register. MK SR taktiež preveruje možnosť zavedenia sponzoringu aj pri investovaní do obnovy národných kultúrnych pamiatok.

C) Zámery pre Zákon o fonde na podporu kultúrneho dedičstva

MK SR od roku 2022 pripravuje návrh Zákona o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva v súlade s prijatou Stratégiou kultúry a KKP Slovenskej republiky do roku 2030. Fond na podporu kultúrneho dedičstva bude podporovať obnovu, ochranu, reštaurovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva (FPKD), zahŕňajúc národné kultúrne pamiatky alebo ich časti, archeologické nálezy a náleziská, akvizíciu zbierkových predmetov uchovávaných v múzeách a galériách, ako aj nehmotné kultúrne dedičstvo. Tento krok reaguje na zámer dokončenia začatej politiky zriaďovania nezávislých dotačných fondov v oblasti kultúry. MK SR plánuje vytvoriť FPKD ako nezávislú verejnoprávnú inštitúciu pretransformovaním programu Obnovme si svoj dom. Existencia verejnoprávneho fondu umožní právnú a finančnú nezávislosť od MK SR. Takýmto spôsobom bude zabezpečená spravodlivosť medzi časťami sektora kultúry, kde okrem už transformovaných oblastí živého umenia bude rovnocenný systém prerozdeľovania financií zabezpečený aj pre oblasť kultúrneho dedičstva.

D) Novelizácia zákonov o verejnoprávnych fondoch

V prípade financovania existujúcich dotačných fondov - Audiovizuálneho fondu (AVF), Fondu na podporu umenia (FPU) a Fondu na podporu kultúry národnostných menšín (KULT MINOR), chýba nástroj automatickej valorizácie príspevku zo štátneho rozpočtu pre fondy, v dôsledku čoho reálna hodnota podpory z dotácií v čase klesá. Obzvlášť to platí v čase, keď inflácia dosahuje hodnoty vyššie ako inflačný cieľ Európskej centrálnej banky na úrovni 2 % ročne. Pokiaľ teda chceme, aby podpora kultúry zo strany štátu prostredníctvom dotačných fondov časom v reálnej hodnote neklesala, je potrebné zabezpečiť pravidelné navyšovanie podpory minimálne na úrovni inflácie. Z vyššie uvedených dôvodov vo všetkých troch zákonoch v príslušných paragrafoch navrhujeme zaviesť automatický mechanizmus, ktorým sa nominálny príspevok zo štátneho rozpočtu bude medziročne navyšovať o rast cenovej hladiny. Takýto nástroj znamená udržanie intenzity podpory, ktorá zohľadňuje rast cien. Ide o štandardný mechanizmus, ktorý je pomerne často využívaný aj v iných prípadoch financovania verejnoprávnych inštitúcií cez transfery zo štátneho rozpočtu.

E) Novelizácia autorského zákona

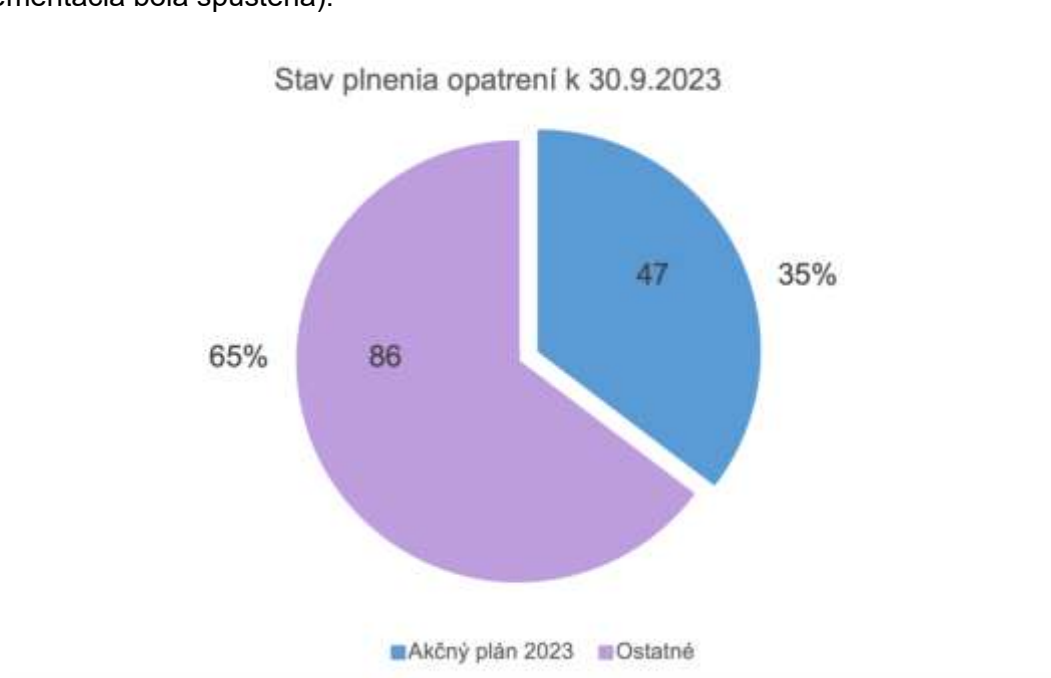
Súčasný Autorský zákon č. 185/2015 Z. z. bol prijatý pomerne recentne, no zároveň existuje dnes už dostatočný odstup, ktorý umožňuje vyhodnotiť praktické skúsenosti s jeho aplikáciou v súdnej praxi a hospodárskom styku rovnako ako zodpovednú reflexiu doktríny autorského práva. Súdna prax priniesla rad problematických rozhodnutí, ktoré idú priamo proti princípom Autorského zákona a zámeru jeho predkladateľa. Koncepčná novelizácia má za úlohu odstrániť niektoré interpretačné excesy súdnej praxe a korigovať judikatórny výklad niektorých ustanovení (výklad výkonu práv autora zamestnávateľom pri pracovných zmluvách uzavretých podľa socialistickej právnej úpravy, posudzovanie podmienok pre vznik autorskoprávnej ochrany, výkon práv autora výrobcom audiovizuálneho záznamu, posudzovanie rozloženia dôkazného bremena v sporoch o rozsah výnimiek z autorského práva a i.).

Spustenie implementácie

Po schválení stratégie Ministerstvo kultúry SR rozbehlo jej implementáciu v napojení na programové vyhlásenie vlády v časti kultúra pod názvom *Len spoločne môžeme čeliť výzvam 21. storočia*. Viaceré opatrenia stratégie sú súčasťou programového vyhlásenia.

V súlade s plánom implementácie bol v júni 2023 vytvorený Akčný plán implementácie pre druhý polrok 2023 (pozn.: Ministerstvo kultúry SR pripravuje návrh Akčného plánu pre implementáciu stratégie na roky 2024-2026, bude však už na budúcej vláde a vedení rezortu, akú výslednú podobu akčného plánu zvolí, aj s ohľadom na schválený rozpočet.)

Graf 1: Stav implementácie opatrení (počet a percentuálny podiel opatrení, ktorých implementácia bola spustená):

Nasledujúca tabuľka ponúka prehľad opatrení stratégie, na ktorých implementácii MK SR pracuje od roku 2023:

Tabuľka1: Prehľad implementovaných opatrení

por. číslo	číslo opatrenia	typ opatrenia	znenie opatrenia
1	1.1.1	radiace	Pripraviť návrhy štandardov kultúrnych organizácií zriaďovaných štátom a územnou samosprávou.
2	1.1.5	radiace	Zaviest' efektívny systém prezentácie výročných správ o činnosti a hospodárení rozpočtových a príspevkových organizácií Ministerstva kultúry SR.
3	1.2.1	radiace	Vytvoriť metodiku pre realizáciu participácie na Ministerstve kultúry SR s cieľom posilniť koordináciu participácie
4	1.2.2	radiace	Reformovať Platformu pre kultúrny a kreatívny priemysel (PKKP) ako komunikačný a participatívny nástroj s aktérmi pôsobiacimi v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu.

5	1.2.3	radiace	Organizovať výročnú konferenciu Ministerstva kultúry SR zameranú na súčasné aspekty a problémy kultúry a kreatívneho priemyslu, s výmenou informácií medzi aktérmi o smerovaní štátnej kultúrnej politiky a tvorbou situačnej správy o stave a smerovaní kultúry a kreatívneho priemyslu na Slovensku.
6	1.3.1	radiace	Zefektívniť činnosť Rady vlády SR pre kultúru a kreatívny priemysel a jej stálych výborov.
7	1.4.1	radiace	So zapojením participatívnych metód pripraviť a schváliť strategické dokumenty pre kultúrnu politiku v jednotlivých odvetviach kultúry a kreatívneho priemyslu a vybraných prierezových oblastiach systematicky nadväzujúce na túto stratégiu.
8	1.4.2	radiace	Pravidelne vyhodnocovať plnenie strategických dokumentov podľa opatrenia 1.4.1 a spojiť odpočet ich vyhodnotenia s výročným vyhodnotením implementácie tejto stratégie.
9	1.5.1	radiace	Identifikovať infraštruktúru v kultúre a kreatívnom priemysle s cieľom prípravy zákona o kultúre definujúceho subjekty a infraštruktúru kultúry a kreatívneho priemyslu pre právnické a fyzické osoby.
10	1.5.2	legislatívne	Pripraviť a schváliť zákon o kultúre definujúci subjekty a infraštruktúru kultúry a kreatívneho priemyslu pre právnické a fyzické osoby.
11	1.6.1	radiace	Vytvoriť a pravidelne revidovať v spolupráci s aktérmi v kultúre a kreatívnom priemysle súbor cieľov a kvalitatívnych a kvantitatívnych merateľných ukazovateľov kultúrnych politík.
12	1.6.2	radiace	Pravidelne sledovať stav merateľných ukazovateľov a vyhodnocovať dosahovanie stanovených cieľových hodnôt.
13	1.6.4	radiace	Pravidelne realizovať kvalitatívne a kvantitatívne reprezentatívne prieskumy zamerané na analýzu čiastkových javov a problémov, ktorým čelia aktéri v kultúre a kreatívnom priemysle.
14	1.6.5	radiace	Pravidelne zverejňovať výstupy z opatrení 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3 a 1.6.4.
15	1.7.1	radiace	Realizovať analýzu súčasných právnych foriem štátom zriaďovaných rozpočtových a príspevkových organizácií a vyhodnotiť možné zmeny v právnej forme.
16	1.7.2	radiace	Realizovať analýzu súčasných právnych foriem a subjektivity územnou samosprávou zriaďovaných rozpočtových a príspevkových organizácií a vyhodnotiť možné zmeny v právnej forme.
17	1.7.3	radiace	Realizovať analýzu súčasných právnych foriem a subjektivity kultúrnych organizácií nezriaďovaných verejnou správou a vyhodnotiť možné zmeny v právnej forme.
18	1.8.1	radiace	V nadväznosti na opatrenie 1.5.1 analyzovať súčasnú sieť kultúrnych inštitúcií a infraštruktúry z pohľadu kultúrnych potrieb obyvateľov s ohľadom na územné a sektorové členenie.
19	1.9.1	legislatívne	Pripraviť novelu kompetenčného zákona, reflektujúcu strategickú činnosť Ministerstva kultúry SR v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu.
20	2.1.1	legislatívne	Pripraviť a predložiť zákon o sponzoringu a donorstve v kultúre.
21	2.2.3	radiace	Dobudovať a spustiť efektívnu prevádzku kreatívnych centier v centralizovanej výzve IROP PO3.
22	2.2.4	podporné	Realizovať rekonštrukciu národných kultúrnych pamiatok prostredníctvom aktivít v Programe Slovensko financovaných v novom programovom období z fondov EÚ.

23	2.3.1	radiace	V diskusii s odbornou verejnou, zástupcami iných rezortov a samospráv pripraviť zoznam výstavby novej kľúčovej kultúrnej infraštruktúry s celospoločenským prínosom
24	2.3.3	radiace	Pravidelne aktualizovať investičný plán rezortu a na základe neho realizovať investičné akcie podľa schváleného harmonogramu.
25	2.4.1	podporné	Na základe indexácie pravidelne navyšovať príspevok pre verejnoprávne dotačné fondy a pravidelne prehodnocovať túto výšku podľa dopytu.
26	2.4.2	radiace	Pravidelne prehodnocovať štruktúru podpornej činnosti prostredníctvom verejnoprávnych dotačných fondov a navrhovať nové programy.
27	2.4.3	podporné	Pripraviť a realizovať presun príspevku určeného na dotačné programy Ministerstva kultúry SR pre poskytovanie dotácií z verejnoprávnych dotačných fondov, podľa potreby zriadiť nové verejnoprávne dotačné fondy podľa osobitného zákona.
28	2.4.4	podporné	Zriadiť fond na podporu kultúrneho dedičstva.
29	2.4.6	radiace	Podporovať vytváranie spoločných dotačných programov z viacerých verejných dotačných schém.
30	2.4.7.	podporné	Pripraviť nástroj na systematickú dlhodobú podporu etablovaných projektov a aktérov v kultúre a ich aktivít.
31	2.5.1	radiace	Navrhnuť a implementovať udržateľný model financovania verejnoprávnych médií, ktorý zabezpečí ich nezávislosť.
32	3.3.1	legislatívne	Iniciovať vznik a vytvoriť podmienky pre fungovanie profesijných organizácií umelcov a profesionálov v kultúre a kreatívnom priemysle.
33	5.1.1	hodnotové	Pokračovať v rozvoji, zviditeľňovaní a propagácii kultúry národnostných menšín a etnických skupín aj prostredníctvom vzdelávacích mediálnych kampaní.
34	5.1.2	legislatívne	Realizovať analýzu zákona o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín a pripraviť jeho novelizáciu na základe výsledkov analýzy.
35	5.1.6	legislatívne	Poskytovanie plnej súčinnosti zo strany Ministerstva kultúry SR pri tvorbe návrhu zákona upravujúceho výkon práv národnostných menšín, ktorého súčasťou bude aj úprava ochrany, podpory zachovania a rozvoja kultúry národnostných menšín v SR.
36	5.2.1	podporné	Presunúť príspevok z dotačného programu MK SR pre znevýhodnené skupiny do Fondu na podporu umenia, ktorý bude poskytovať dotácie v takto obsahovo zameranom programe.
37	5.2.2	hodnotové	Zviditeľniť kultúru marginalizovaných, znevýhodnených a zraniteľných skupín obyvateľov aj prostredníctvom vzdelávacích mediálnych kampaní.
38	6.2.1	radiace	Pripraviť a realizovať stratégiu digitalizácie a sprístupňovania kultúrneho dedičstva.
39	6.2.2	radiace	Iniciovať a rozvíjať spoluprácu verejných subjektov pri digitalizovaní a sprístupňovaní kultúrneho dedičstva.
40	6.2.3	radiace	Zvýšiť počet prezentovaných objektov digitalizovaného hmotného aj nehmotného kultúrneho dedičstva a podporiť inovatívne nástroje jeho šírenia.

41	6.3.4	riadiace	Realizovať analýzu a následne podporovať vzdelávanie pedagógov v materských, základných a stredných školách v oblasti kultúry a umenia.
42	6.3.7	riadiace	Rozvíjať systematickú medzirezortnú spoluprácu v oblasti udržateľného kultúrneho cestovného ruchu so zameraním na všetky jeho formy – umenie a živá kultúra, kultúrne dedičstvo (vrátane sakrálnych pamiatok, industriálnych pamiatok a pod.).
43	6.4.1	riadiace	V koncepčnom materiáli stanoviť priority a nastaviť systém organizácie a podpory projektov prezentácie slovenskej kultúry v zahraničí, medzinárodných spoluprác a mobilit na základe dát.
44	6.5.1	riadiace	Rozvíjať nástroje umožňujúce modely spolupráce medzi zriaďovanou kultúrou a kultúrou nezriaďovanou verejnou správou.
45	7.5.1	podporné	Vytvoriť systém podpory zameraný na boj proti šíreniu dezinformácií.
46	7.5.2	podporné	Vytvoriť systém podpory zameraný na zvyšovanie úrovne mediálnej gramotnosti a na podporu rozvoja kritického myslenia.

Graf 2: Počet implementovaných opatrení v jednotlivých strategických cieľoch v k 30.9.2023

Legislatívne opatrenia

Stratégia upozorňuje na viaceré roviny nedostatočnej kvality legislatívy. Ide najmä o kvalitu legislatívy či prácu s legislatívou, alebo vzťah inštitúcií, vzájomné postavenie a kompetencie.

Viaceré z opatrení nemajú dopad na rozpočet, avšak prinesú zásadné legislatívne a systémové zmeny pre subjekty v kultúre, či zmeny v riadení rezortu a ním zriaďovaných organizácií. Zaradené boli niektoré z nich medzi priority legislatívneho charakteru v programovom vyhlásení Vlády SR pre oblasť kultúry.

Vláda SR:

- bude iniciovať diskusiu o návrhu Zákona o kultúre,
- bude iniciovať diskusiu o úprave sponzoringu v kultúre,
- začne pripravovať návrh Štatútu umelca a vhodných právnych foriem subjektov pôsobiach v kultúre,

- pripraví návrh Zákona o fonde na podporu kultúrneho dedičstva.

Tabuľka 2: Prehľad legislatívnych opatrení zo Stratégie kultúry SR 2030 s navrhovaným harmonogramom prípravy

číslo	opatrenie	začiatok realizácie	prijatie opatrenia
1.5.2	Pripraviť a schváliť Zákon o kultúre definujúci subjekty a infraštruktúru kultúry a kreatívneho priemyslu pre právnické a fyzické osoby, ktorý vymedzí aj tzv. štatút umelca	06/2023	12/2025
2.1.1	Pripraviť a predložiť na verejnú diskusiu zákon o sponzoringu a donorstve v kultúre a začať jeho plnenie	06/2023	6/2024
2.4.4	Zriadiť Fond na podporu kultúrneho dedičstva	01/2023	12/2024
3.3.1	Iniciovať vznik a vytvoriť podmienky pre fungovanie profesijných organizácií umelcov a profesionálov v kultúre a kreatívnom priemysle	01/2023	12/2024

Zároveň MK SR pripravilo novelizáciu zákonov k verejnoprávnym fondom (AVF, FPU, KULT MINOR) s potrebou úpravy valorizácie príspevku do fondov. Je zároveň pripravený návrh paragrafového znenia Zákona o fonde na podporu kultúrneho dedičstva a novely Autorského zákona.

Na nasledujúcich stranách predkladáme ideové zámery k vybraným legislatívnym opatreniam v súlade s prijatou Stratégiou kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030.

A) Zámery pre Zákon o kultúre

Na Slovensku neexistuje jednotná legislatívna úprava pre celé prostredie kultúry a KKP. Legislatívne je kultúra zakotvená v Ústave Slovenskej republiky¹.

Po roku 1989 sledujeme opakované tendencie vedúce k prepojeniu kultúrnych politík s cieľom lepšej systematizácie prostredia (napr. Správa o stave kultúry z roku 2005²). Aj prijatá stratégia³ upozorňuje na chýbajúci Zákon o kultúre, ktorý by prepojil celý sektor kultúry a kultúrno-kreatívneho priemyslu, zadefinoval subjekty v kultúre (tak fyzické ako právnické), sprehľadnil ich verifikáciu a registráciu, či vytvoril predpoklady pre vstup ďalších zdrojov financovania.

Ekosystém kultúry a kreatívneho priemyslu by mal mať vytvorené podmienky pre stabilné financovanie kombináciou verejných a súkromných zdrojov. Cieľom MK SR je nastaviť

¹ Napríklad právo prístupu ku kultúrnemu bohatstvu a právo na výsledky tvorivej duševnej činnosti či sloboda umenia garantované v čl. 43 ods. 2 Ústavy SR, ochrana a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva v čl. 44 Ústavy SR sa zaručujú za podmienok stanovených zákonom.

² Legislatívna, inštitucionálna a ekonomická analýza stavu kultúry na Slovensku po decentralizácii, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, 2005

³ Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030

podmienky takým spôsobom, aby bol stimulovaný rast týchto zdrojov do oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu.

V stratégii sa ďalej medzi problémami uvádza: nedostatok financií, súťaž o limitované zdroje, nízke finančné ohodnotenie pracovníkov a pracovníčok v kultúre, slabé zázemie pre činnosť, chýbajúce personálne kapacity pre napĺňanie potrieb, absencia mechanizmov a štandardov pre rozvoj organizácií, oslabené inštitúcie, nedocenená rola vzdelávania, zlý stav kultúrnej infraštruktúry a kultúrneho dedičstva.

Zákon o kultúre predstavuje právnu úpravu, ktorá pomôže:

- vymedziť verejný záujem v kultúre, kultúrne služby vo verejnom záujme a ďalšie pojmy,
- zdefinovať fyzické osoby v kultúre a kreatívnom priemysle - umelca a iného profesionálneho pracovníka v kultúre a kreatívnom priemysle, právnické osoby v kultúre a kreatívnom priemysle - kultúrne organizácie a navrhnúť spôsob ich verifikácie a udeľovania štatútu,
- upraviť náležitosti právnych vzťahov pri kultúrnej činnosti - zmluvných vzťahov a postavenia umelcov a pracovníkov v kultúre, vrátane zmluvy o sponzorstve,
- systematizovať financovanie kultúry,
- sprehľadniť pôsobnosť orgánov verejnej moci v oblasti kultúry, zodpovednosti a kompetencie štátu (rezortu kultúry a ostatných ústredných orgánov štátnej správy), samosprávy (obcí, vyšších územných celkov) a ďalších subjektov pôsobiach v kultúre a vyššiu prepojenosť systémov na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni.

Ako dôležitý podklad slúžia hlavné ciele kultúrnej politiky⁴ - tvorba, prezentácia, výskum a uchovávanie umenia, kreatívneho priemyslu a kultúrneho dedičstva, ktorých výsledkom je kvalitná a dostupná umelecká a kultúrna ponuka a pozitívne spoločensko-ekonomické dopady kultúry.

Už dnes MK SR začalo s prípravou prostredia a postupným zavádzaním konkrétnych opatrení smerujúcich k zlepšeniu podmienok pre subjekty v kultúre, od podmienok pre umelcov a umelkyne, kultúrnych pracovníkov a pracovníčok, po kultúrne organizácie a inštitúcie a takpovediac „pripravovať pôdu“ pre prípravu a aplikáciu zákona do praxe.

Krok k systémovým zmenám pre subjekty v kultúre

V zmysle programového vyhlásenia je ideový zámer výsledkom širšej diskusie, na základe odporúčaní pracovnej skupiny k Zákonu o kultúre, ktorá pracovala na jednotlivých komponentoch zákona a to nasledovne: A) *Definícia fyzických osôb v kultúre*, B) *Definícia právnických osôb v kultúre*, C) *Spôsoby financovania v kultúre*, D) *Verejný záujem v kultúre*. Každá podskupina zasadala 4-krát v období medzi 27. 7. 2023 až 13. 9. 2023. Podskupiny boli vzájomne prepojené, odovzdávajúce si výstupy. Finálna diskusia prebehla v rámci Konferencie Dobre spravovaná kultúra 18.9.-19.9.2023, počas okrúhlych stolov konajúcich sa druhý deň konferencie. Výstupy sú zverejnené na webstránke k stratégii kultúry:

- Pracovné skupiny: <https://strategiakultury.sk/pracovne-skupiny/>
- Okrúhle stoly: <https://strategiakultury.sk/okruhlye-stoly/>

Vstupy pre ideový zámer:

- Návrh zákona o profesionálnych umelcoch a iných profesionáloch v kultúre – *návrh zákona bol pripravený v roku 2022 na predloženie do MPK, umožňuje presnú*

⁴ Súbor cieľov a merateľných ukazovateľov pre kultúrne politiky na Slovensku – prvá edícia, IKP, 2022

definíciu fyzických osôb v KKP, avšak v uvedenej podobe chýba motivácia pre fyzické osoby v KKP registrovať sa, rovnako sa upustilo od založenia Komory po zmene financovania umeleckých fondov v júni 2023,

- Návrh opatrenia o spôsobe preukázania splnenia podmienok na účel zápisu osoby do evidencie profesionálnych umelcov a evidencie iných profesionálov v kultúre,
- Definícia právnických osôb v kultúre a kreatívnom priemysle,
- Zoznam registrov a zoznam PO a FO v KKP,
- Ideový zámer k sponzoringu - návrh legislatívneho znenia zákona o dani z príjmov k sponzoringu, návrh náležitostí zmluvy o sponzorstve v kultúre.

Hlavné komponenty zákona o kultúre:

- Verejný záujem v kultúre
- Osoby v kultúre
 - Umelec a iný profesionálny pracovník v kultúre (fyzické osoby v kultúre)
 - Organizácie v kultúre (právnické osoby v kultúre)
- Registre v kultúre
- Zmluva o sponzorstve v kultúre

Verejný záujem v kultúre

V kultúre potrebujeme definovať verejný záujem, aby sme jasne potvrdili potrebu kultúry ako verejnej služby a legitimitu jej financovania z verejných zdrojov. Ide o kľúčový vklad v rámci advokácie kultúry nadväzujúci na ciele kultúrnej politiky. Štát musí vedieť čo a prečo financuje – a to aj v oblasti kultúry – stále v tom nemáme úplne jasno (prijatá stratégia a ciele kultúrnej politiky debatu uchopujú cez konkrétny zámer), potrebná je diskusia o reforme v mnohých oblastiach, napr. aj pre dosiahnutie vyrovnanějších podmienok pre tie subjekty, ktoré verejný záujem naplňajú. Potrebujeme tiež riešiť otázky štandardizácie a vytvorenie systému, ktorý by fungoval a zabezpečoval občanovi nielen dostupné a kvalitné verejné služby, ale aj pružné prispôsobenie služieb stále sa meniacim požiadavkám.

Verejný záujem predstavuje základný rámec prípravy a realizácie kultúrnej politiky v konkrétnom období (volebnom, rozpočtovom). Vo vybraných zákonoch sa najčastejšie vyskytuje pojem verejný záujem, z pohľadu služieb sú to pojmy verejné služby, všeobecne prospešné služby a služby vo verejnom záujme. V žiadnom z nich však nie sú tieto pojmy podrobne špecifikované a definované. Formulácia verejného záujmu v kultúre (návrh vymedzenia) je pritom nevyhnutnou podmienkou pre prípravu Zákona o kultúre (v zákone práve definícia verejného záujmu tvorí úvodný článok). Vláda SR schválením stratégie schválila súbežne ciele kultúrnej politiky ako oblasti definované vo verejnom záujme - vychádzame z predpokladu, že bude akceptovať ich financovanie z verejných prostriedkov.

Pripravený máme návrh definície verejného záujmu (na základe návrhu z r. 2007 a cieľov kultúrnej politiky z roku 2022):

Verejným záujmom v oblasti kultúry je zabezpečovanie kvality a dostupnosti kultúrnej ponuky, ktorá prinesie pozitívne spoločensko-ekonomické dopady, prostredníctvom:

- podpory slobodnej umeleckej tvorby;
- kultivovania záujmu o kultúrne a spoločenské dianie;
- skúmania presahov kultúry, kreatívneho priemyslu a spoločnosti;
- ochrany a rozvoja širokej siete kultúrnej infraštruktúry a kultúrneho dedičstva;
- efektívnych činností kultúrnych inštitúcií zameraných na občana

tak, aby sa:

- zabezpečila sloboda, spoločenská súdržnosť, spoločenská dôvera, občianska angažovanosť a spoločná identita;
- dosahovala vysoká kvalita života a zdravia pre všetkých;
- rozvíjali spoločenské hodnoty tolerancie, vzájomného rešpektu a pochopenia;
- umožnila seberealizácia a rozvoj tvorivosti, kritického myslenia, komunikačných, kreatívnych a umeleckých zručností;
- budovala udržateľnosť kultúry a jej okolitého prostredia, s ktorým je neoddeliteľne spätá;
- prispievalo k sociálno-ekonomickému rozvoju pri zvyšovaní konkurencieschopnosti a kultúrnej úrovne krajiny;
- podporovali podmienky pre rozvoj medzinárodnej spolupráce a porozumenia prostredníctvom slovenskej kultúry v zahraničí.

Osoby v kultúre

V súčasnosti nie je možné dôsledne identifikovať všetkých aktérov a aktérky pôsobiace v kultúre, čo výrazne sťažuje prijímanie opatrení špecificky zameraných na celý sektor kultúry a kreatívneho priemyslu. Preto je potrebné legislatívne vymedziť, ktoré fyzické a právnické osoby možno považovať za aktérov a aktérky v kultúre a kreatívnom priemysle.

- Umelec a iný profesionálny pracovník v kultúre a kreatívnom priemysle (fyzické osoby v kultúre)

Rozvoj kultúry a kreatívneho priemyslu je v zásadnej miere postavený na práci a schopnostiach jednotlivcov a jednotlivkyň, ktorí v týchto odvetviach pracujú. Často vyvažujú nevyhovujúce pracovné podmienky a vytvárajú kultúrne hodnoty alebo podmienky pre ich tvorbu, šírenie a reflexiu. Okrem poskytnutia kvalitného vzdelania, ktoré ich formuje po odbornej stránke, je dôležité, aby štát zabezpečil také nastavenie systému, ktoré povedie k dôstojným pracovným podmienkam, vrátane spravodlivej odmeny za ich prácu.

Mzdy v kultúre a kreatívnom priemysle nedosahujú úroveň priemeru v národnom hospodárstve a atypické pracovné vzorce znamenajú často vyššiu mieru ekonomickej neistoty a obmedzený prístup k sociálnemu zabezpečeniu. Na zavedenie opatrení na zlepšovanie pracovných podmienok je potrebné vymedziť profesionálov a profesionálky v kultúre a preskúmať realitu ich pracovného života.

Cieľom zákona je definovať právny rámec pre fyzické osoby, ktoré sú aktívnymi profesionálmi v oblasti umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu. Na tento rámec sa následne môžu odvolať iné zákony. Konkrétnym využitím je predpoklad, ktorá umožní získať lepšie dáta o profesionáloch v kultúre. Vypracovaný je tiež zoznam povolaní na základe vyhlášky štatistického úradu o klasifikácii povolaní, ktorá vychádza z medzinárodnej klasifikácie povolaní ISCO (International Standard Classification of Occupations).

MK SR pripravilo v roku 2022 návrh⁵, ktorý definuje právny rámec pre fyzické osoby, ktoré sú aktívnymi profesionálmi v oblasti umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu (umelci a iní profesionáli v kultúre), v súčasnosti hľadá mechanizmus verifikácie a udeľovania štatútu.

„Profesionálnym umelcom je fyzická osoba, ktorá vykonáva činnosť v niektorej z oblastí umenia, a to literatúra, vizuálne umenie, hudobné umenie, divadelné umenie, hudobno-dramatické umenie, tanečné umenie, audiovizuálne umenie alebo iná forma umenia a ktorá

⁵ Návrh zákona o profesionálnych umelcoch a iných profesionáloch v kultúre, MK SR, 2022

spĺňa odborné predpoklady (praktický výkon umeleckej činnosti počas aspoň 365 dní v období troch rokov pred dňom podania žiadosti o zápis do evidencie profesionálnych umelcov, najmenej vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa v študijnom odbore umenie, architektúra a urbanizmus, vedy o umení a kultúre, mediálne a komunikačné štúdiá alebo filozofia alebo úplné stredné odborné vzdelanie alebo vyššie odborné vzdelanie v príslušnom odbore vzdelávania umeleckej činnosti, v ktorom osoba vykonáva umeleckú činnosť), z tejto činnosti dosahuje peňažný príjem (alebo v období troch rokov pred dňom podania žiadosti o zápis do evidencie profesionálnych umelcov dosiahla z tejto činnosti peňažný príjem) a je daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou, túto umeleckú činnosť vykonáva (alebo v období troch rokov pred dňom podania žiadosti o zápis do evidencie profesionálnych umelcov vykonávala) v povolaní uvedenom v zozname povolaní profesionálnych umelcov a je zapísaná v evidencii profesionálnych umelcov.“

„Iným profesionálom v kultúre je fyzická osoba, ktorá nie je profesionálnym umelcom a ktorá spĺňa tieto podmienky: praktický výkon činnosti v oblasti kultúry, umenia alebo kreatívneho priemyslu počas aspoň 365 dní v období troch rokov pred dňom podania žiadosti o zápis do evidencie iných profesionálov v kultúre, z činnosti dosahuje peňažný príjem alebo v období troch rokov pred dňom podania žiadosti o zápis do evidencie iných profesionálov v kultúre dosiahla z tejto činnosti peňažný príjem a je daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou, činnosť podľa písmena a) vykonáva alebo v období troch rokov pred dňom podania žiadosti o zápis do evidencie iných profesionálov v kultúre vykonávala v povolaní uvedenom v zozname povolaní iných profesionálov v kultúre a je zapísaná v evidencii iných profesionálov v kultúre.“

- Štatút umelca

Štatút umelca/umelkyne predstavuje špecifický spôsob, ktorým je regulované postavenie umelcov vo sfére práce, sociálneho zabezpečenia, daní a prístupu k verejným zdrojom (OMC správa). Na Slovensku potrebujeme posilniť spoločenské uznanie umelcov za ich rolu v spoločnosti na strane jednej, ale zároveň potrebujeme upraviť špecifický spôsob, ktorým je regulované postavenie umelcov vo sfére práce, sociálneho zabezpečenia, daní a prístupu k verejným zdrojom.

Dnes poznáme odporúčania EÚ⁶, ktoré popisujú systémy sociálnej ochrany (napríklad v prípade nezamestnanosti, choroby, čerpania rodičovskej dovolenky a dôchodku), zaberajú sa daňovým systémom – zvýhodnením, financovaním, cezhraničnou mobilitou – tu bude potrebná súčinnosť iných rezortov. Pri množstve povolaní v KKP a problémov s pracovnými podmienkami, ktorými čelia profesionáli v KKP je nevyhnutné rozhodnúť sa a vybrať si špecifickú podmnožinu oblastí a problémov, ktoré chce MK SR riešiť.

Medzirezortná spolupráca sa ukazuje ako zásadná pre nastavenie štatútu umelca; chýbajúce opatrenia, pripraviť v spolupráci s MPSVaR SR / MF SR / MŠVVaŠ SR. V ďalšom kroku bude potrebné naformulovať návrh aké benefity budú predložené rezortom. Rovnako je potrebné stimulovať rozvoj kapacít pre vznik silných profesijných asociácií, ktoré pomôžu formulovať potreby na zmeny, a spolutvoriť návrhy na riešenia pre docielenie verejného záujmu. Potrebné je dopracovať interný prieskum o štatúte umelca za iné krajiny a návrh zmapovania prekarizácie práce umelcov/umelkyň a kreatívnych pracovníkov/pracovníčok, na ktorom MK SR v súčasnosti pracuje. Návrh má zahŕňať vymedzenie najzraniteľnejších skupín medzi umelcami/umelkyňami a kreatívnymi pracovníkmi/pracovníčkami – prehľad prístupov a možností v KKP.

⁶ Postavenie a pracovné podmienky umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov. Správa pracovnej skupiny expertov členských štátov pre otvorenú metódu koordinácie (OMK), Európska únia, jún 2023

Vo vzťahu k Zákonom o kultúre môže štatút umelca tvoriť súčasť právnej úpravy zákona o kultúre, môže byť však upravený aj v samostatnom právnom predpise.

- Právnické osoby v kultúre

Na základe štatistickej klasifikácie hospodárskych činností SK NACE vieme vymedziť, ktoré hospodárske činnosti sú považované za súčasť kultúry a kreatívneho priemyslu (KKP). Akýkoľvek mechanizmus prideľovania štatútu právnickým osobám v kultúre bude vyžadovať kontrolu činnosti v zmysle príslušnosti danej činnosti ku KKP.

Zároveň, pre potreby nastavovania nástrojov kultúrnej politiky platné na celý sektor KKP je pre komplexné vymedzenie sektoru potrebné vytvoriť registre činností KKP, pre ktoré v súčasnosti neexistujú registre. V opačnom prípade sa sťažuje právne ukotvenie právnických osôb činných v KKP.

MK SR vypracovalo zoznam existujúcich registrov a zoznamov v rezorte kultúry, spolu s odhadom ich naplnenosti a s vymedzením tých kultúrnych a kreatívnych činností, ktoré v súčasnosti nemajú žiadny rezortný register k dispozícii. Potrebné bude prijať rozhodnutie, či sa chce MK SR vydať cestou vytvorenia jedného registra pre všetky subjekty KKP, alebo či sa chce vydať cestou vytvorenia registrov pre tie subjekty, ktoré v súčasnosti žiadny register nemajú. Súčasťou Zákona o kultúre by mala byť úprava zmluvných vzťahov, predovšetkým sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle. Predkladáme Ideový zámer k sponzoringu:

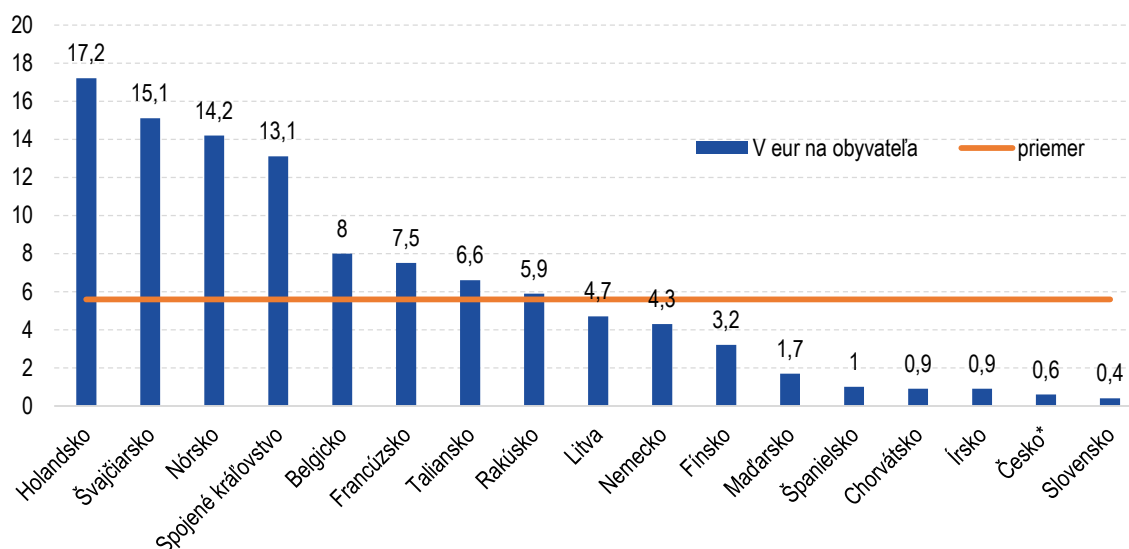
B) Ideový zámer k sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle

Na Slovensku sa od roku 1993 nepodarilo dostatočne motivovať súkromné subjekty, aby v zásadnej miere financovali kultúru a kreatívny priemysel. Podľa revízie výdavkov na kultúru z roku 2020 výdavky súkromného sektora na sponzorstvo a darcovstvo na Slovensku výrazne zaostávajú oproti zahraničiu (*Graf*). V roku 2017 sa takouto formou dostalo do slovenskej kultúry zhruba 0,4 eur na jedného obyvateľa (v agregáte 2,1 mil. eur za rok).

V susednom Česku je situácia v medzinárodnom porovnaní podobná, pričom na jedného obyvateľa pripadlo až 0,6 eur (v agregáte 6,3 mil. eur za rok), čo je o 50 % viac. Obe krajiny však výrazne zaostávajú za vybranými vyspelejšími európskymi štátmi. V týchto štátoch investoval súkromný sektor do kultúry prostredníctvom sponzorského v priemere zhruba 5,60 eura na jedného obyvateľa, čo je 14-násobok odhadovanej slovenskej hodnoty. Tieto výsledky sa dajú vysvetliť chýbajúcim právnym prostredím, ktoré upravuje sponzoring v kultúre, ale aj výrazným nedostatkom historicky podmienenej tradície sponzorstva a mecenášstva v kultúre na Slovensku.

Tento nedostatok je prítomný vo všetkých subjektoch kultúry a kreatívneho priemyslu, bez ohľadu na to, či sú zriaďované štátom, samosprávou, alebo či ide o súkromné neziskové a podnikateľské subjekty. Z dostupných dát vyplýva, že sponzoring, definovaný ako príjem peňažných prostriedkov od súkromnej osoby, bez očakávanej protihodnoty, nevytvára viac ako 1 % príjmov pre subjekty kultúry a kreatívneho priemyslu, bez ohľadu na to, či ide o verejné, alebo súkromné subjekty.

Graf 3 Sponzor v kultúre a kreatívnom priemysle vo vybraných európskych štátoch (v eur p. c.)

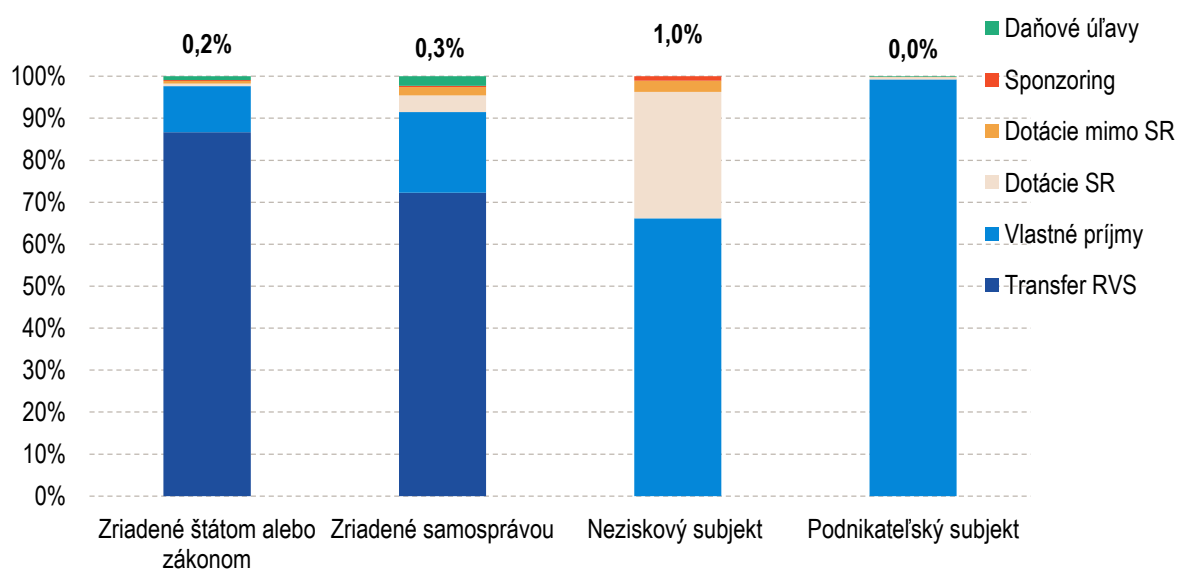

Zdroj: Závěrečná správa revízie výdavkov na kultúru (2020), podľa Causales (2014), Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe (2017), Kult (2018)

Poznámka: Kombinuje údaje za odlišné roky pre jednotlivé krajiny, podľa dostupnosti dát.

Dominantný zdroj príjmov pre subjekty kultúry zriaďovaných štátom, alebo samosprávou sú príjmy z verejného rozpočtu, ktoré sú dopĺňané istou mierou vlastných príjmov (primárne predaj lístkov na kultúrne podujatia). Dominantný zdroj príjmov pre súkromné neziskové a podnikateľské subjekty sú vlastné príjmy (primárne z predaja tovarov a služieb), ktoré sú pri neziskových subjektoch výrazne dopĺňané o dotácie z verejného rozpočtu. Príjmy v kultúre a kreatívnom priemysle obdržané bez očakávania priamej protihodnoty na Slovensku takmer neexistujú.

Graf 4 Zdroje príjmov subjektov v kultúre a kreatívnom priemysle na Slovensku (v %)

Zdroj: Spracovanie IKP, podľa KULT, ŠÚ SR, ÚHP, RTVS

Zvýšenie miery sponzorstva by pritom so sebou neprinieslo iba finančné výhody pre kultúrne inštitúcie, ale aj tlak na zvyšovanie otvorenosti, kvality a spoločenského vplyvu kultúrnych inštitúcií, keďže súkromné osoby nebudú nikdy motivované sponzorovať neznáme, alebo nekvalitné kultúrne inštitúcie. Vyššia miera sponzoringu v slovenskej kultúre by so sebou

teda priniesla aj potrebné vytvorenie konkurenčného prostredia, v ktorom by mohli kultúrne inštitúcie súťažiť o obmedzené zdroje zo sponzoringu. Tým by sa aj zvýšil tlak na zvyšovanie kvality a spoločenskej relevantnosti poskytovaných kultúrnych služieb.

Štát zároveň potrebuje vo vyššej miere zapojiť súkromný sektor do financovania obnovy národných kultúrnych pamiatok, vzhľadom na pamiatkový dlh, ktorý momentálne eviduje MK SR vo výške 5,4 mld. eur. Pri danej výške pamiatkového dlhu nie je realistické očakávať, že túto ťarchu unesie samotný štát, najmä ak je vlastníkom iba 8 % pamiatkového fondu. Napriek tomu platí, že štát vyžaduje od všetkých vlastníkov národných kultúrnych pamiatok realizovanie pamiatkových výskumov a špecifické pracovné postupy obnovy, a to na vlastné náklady. Ide teda o zákonný zásah do majetkových práv vlastníkov, ktorý nie je na Slovensku nijakým nárokovateľným spôsobom kompenzovaný. Tento faktický stav znižuje ochotu súkromného sektora vlastniť pamiatkový fond a investovať do neho, na rozdiel od zahraničia, kde sú zásahy štátu do majetkových práv vlastníkov národných kultúrnych pamiatok kompenzované buď daňovými úľavami, alebo nástrojmi na kompenzáciu vzniknutých nákladov na strane výdavkov štátneho rozpočtu.

Pripravovaný zákon o kultúre (prípadne iná úprava sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle) má za cieľ tieto nedostatky odstrániť.

Cieľom pripravovaného zámeru úpravy sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle je:

- a) Zvýšiť mieru súkromných finančných prostriedkov v kultúre a kreatívnom priemysle.
- b) Zvýšiť mieru udržateľnosti a odolnosti financovania subjektov v kultúre a kreatívnom priemysle diverzifikáciou finančných zdrojov.
- c) Vytvoriť konkurenčné prostredie v ktorom budú subjekty v kultúre a kreatívnom priemysle súťažiť o sponzorstvo, čím sa zvýši tlak na zvyšovanie kvality a spoločenskej relevantnosti poskytovaných služieb.
- d) Vytvoriť prostredie v ktorom budú súkromné subjekty motivované investovať do obnovy národných kultúrnych pamiatok.

Model pripravovaného zámeru úpravy sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle predpokladá prijatie zákona, ktorý bude upravovať sponzoring v kultúre a kreatívnom priemysle a súvisiacu novelizáciu zákona o daní z príjmov. Úzko je naviazaný na register fyzických a právnických osôb činných v kultúre a kreatívnom priemysle, zadefinuje podmienky zápisu do tohto registra a stanoví základné práva a povinnosti poskytovateľa a prijímateľa sponzoringu. Súvisiaca novela zákona o dani z príjmu umožní daňovým subjektom znížiť si základ dane o výšku vyplateného sponzoringu. Týmto spôsobom budú platcovia dane z príjmu motivovaní sponzorovať kultúru a kreatívny priemysel.

Oprávnení prijímateľa sponzoringu sa stanú všetky fyzické a právnické osoby, ktoré sú zapísané v registri fyzických a právnických osôb činných v kultúre a kreatívnom priemysle a zároveň všetci vlastníci národných kultúrnych pamiatok, ktoré sú zapísané v ústrednom zozname pamiatkového fondu, vedenom na Pamiatkovom úrade.

Podmienky pre zápis fyzickej osoby do registra fyzických a právnických osôb v kultúre a kreatívnom priemysle budú nasledovné:

- *Fyzická osoba vykonáva činnosť, ktorú možno na základe zákona o sponzoringu považovať za kultúrne, alebo kreatívne zamestnanie v zmysle štatistickej klasifikácie zamestnaní SK ISCO-08.*
- *Túto činnosť vykonávala daná fyzická osoba aspoň jeden rok v období posledných troch rokov.*

- *Z tejto činnosti dosiahla daná fyzická osoba v období posledných troch rokov peňažný príjem.*

Podmienky pre zápis právnickej osoby do registra fyzických a právnických osôb v kultúre a kreatívnom priemysle budú nasledovné:

- *Právnická osoba vykonáva činnosť, ktorú možno na základe zákona o sponzoringu považovať za kultúrnu, alebo kreatívnu v zmysle štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE.*
- *Túto činnosť vykonávala daná právnická osoba aspoň jeden rok v období posledných troch rokov.*
- *Z tejto činnosti dosiahla daná právnická osoba v období posledných troch rokov peňažný príjem.*

Sponzoring by mal byť prístupný pre prijímateľov bez ohľadu na ich právnu formu a má byť dostupný pre všetky subjekty zriaďovanej a nezriaďovanej kultúry. Predpokladom je, že hlavnými prijímateľmi sponzoringu budú najmä oblasti - živá kultúra, národné kultúrne pamiatky, múzeá a galérie.

V rámci diskusie o úprave sponzoringu v kultúre zaznelo viacero odporúčaní, ktoré je potrebné riešiť, konkrétne:

- Je potrebné zabezpečiť aby sa odčlenila samostatná finančná obálka sponzoringu na kultúru - nezávislá od športu, aby o prostriedky zo sponzoringu kultúra nesúťažila so športom. Otázkou ostáva, či je vhodné definovať horný limit prípustného sponzoringu.
- Je potrebné presne vymedziť predmet sponzoringu, i.e. či môže mať sponzoring v kultúre finančnú, alebo aj naturálnu povahu. Otázkou pri sponzoringu pri naturálnej povahe ostáva postup výpočtu zvýhodneného základu dane.
- Je potrebné určiť, či bude legislatívne ukotvené, aký benefit musí prijímateľ sponzoringu zabezpečiť pre poskytovateľa sponzoringu (napr. barter, majetkový, alebo aj nemajetkový benefit (voľné vstupy na predstavenie...)).

Kým sa však takýto zákon prijme, je možnosť viac preskúmať možnosti budovania vzťahov, mecenášstva. Vďaka budovaniu vzťahov medzi jednotlivými stranami by sa mohla zvyšovať aj dôvera v sektore a následne by sa využili viac už existujúce formy, akými je aj darcovská zmluva. V zahraničí existuje väčšie prepojenie medzi inštitúciou a jej podporovateľmi.

V takomto donorskom modeli sa podporovatelia inštitúcie môžu zúčastňovať na skúškach, majú osobné vzťahy s účinkujúcimi, vytvára sa tak úzky vzťah medzi interpretmi a darcami. Otáznym je následné zasahovanie donorov do programov, správnych rád a rozhodnutí danej inštitúcie, ktoré nemusia byť vo verejnom záujme.

Príprava zákona o kultúre – harmonogram a spôsoby jeho realizácie

Pre vytvorenie plnohodnotného Zákona o kultúre bude potrebné časové obdobie v horizonte niekoľkých rokov a široká verejná diskusia formou expertných pracovných skupín. Očakávaným obdobím prípravy sú 2 roky, v prípade intenzívnej práce považujeme toto obdobie za primerané. Cieľ je jediný – mať systematicky nastavené legislatívne prostredie v oblasti kultúry čo najkvalitnejšie a v horizonte pár rokov (predpoklad najskôr v roku 2025, nie neskôr ako v roku 2027).

MK SR pripravilo k postupu metodiku pod názvom *Dizajn participácie pre implementáciu Stratégie kultúry a kreatívneho priemyslu 2030*, ktorú navrhuje aplikovať celkovo na implementáciu stratégie.

Napriek jednoznačnej preferencii komplexného zákona, ktorý by upravoval všetky jeho časti bude potrebné, vzhľadom na dĺžku prípravy, zvážiť aj možnosť prijatia legislatívnej úpravy pre niektoré z jeho častí samostatne, tak aby mohli pomôcť zlepšeniu podmienok pre subjekty v kultúre v čo najkratšom čase. Bude vecou politického rozhodnutia a participatívneho dialógu v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny, ktorá cesta bude efektívnejšia.

Ako možnosť sa ponúka v prvom kroku úpravu pre zadefinovanie subjektov v kultúre a sponzoringu vo forme prijatia Zákona o subjektoch v kultúre, ktorý by obsahoval a legislatívne upravoval definíciu osôb v kultúre - umelec a iný profesionálny pracovník v kultúre (fyzické osoby), organizácie v kultúre (právnické osoby), registre v kultúre a zmluvu o sponzorstve v kultúre.

C) Zámery pre Zákon o fonde na podporu kultúrneho dedičstva

Na dokončenie začatej politiky zriaďovania nezávislých dotačných fondov v oblasti kultúry plánuje MK SR vytvoriť Fond na podporu kultúrneho dedičstva (FPKD), v súlade so Stratégiou kultúry a KKP Slovenskej republiky 2030, ako nezávislú verejnoprávnu inštitúciu pretransformovaním programu Obnovme si svoj dom (OSSD)⁷.

Takýmto spôsobom bude zabezpečená spravodlivosť medzi časťami sektora kultúry, kde okrem už transformovaných oblastí živého umenia bude rovnocenný systém prerozdeľovania financií zabezpečený aj pre oblasť kultúrneho dedičstva. Pre výšku investičného dlhu voči pamiatkovému fondu, ktorá je odhadovaná na 5,4 mld. eur⁸, je tiež veľmi dôležité zabezpečiť dôkladnú prioritizáciu pri financovaní projektov v oblasti kultúrneho dedičstva. Suma, ktorá je v rámci dotačného systému MK SR ročne rozpočtovaná do programu OSSD, činí 14,7 mil. eur, tú však v rámci príspevku pre potreby FPKD odporúčame zvýšiť na úroveň príspevku poskytovaného FPU.

MK SR od roku 2022 pripravuje návrh Zákona o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva. Fond na podporu kultúrneho dedičstva bude podporovať obnovu, ochranu, reštaurovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva, zahŕňajúc národné kultúrne pamiatky alebo ich časti, archeologické nálezy a náleziská, akvizíciu zbierkových predmetov uchovávaných v múzeách a galériách, ako aj nehmotné kultúrne dedičstvo.

Cieľom má byť efektívnejšie a systematickejšie financovanie kultúry vyčlenením programu Obnovme si svoj dom z dotačnej schémy MK SR a vytvorenie nového verejnoprávneho fondu. Dotačné fondy v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu sú nezávislé verejnoprávne inštitúcie zriadené samostatnými zákonmi, čím sa právne a finančne zabezpečuje ich nezávislosť od ministerstva. Fond bude transformovaný z programu dotačného systému ministerstva, aby prebral plnú rozhodovaciu právomoc o poskytovaní finančných príspevkov a viedol k väčšiemu rozsahu podpory pre projekty v oblasti kultúrneho dedičstva.

⁷ MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2021. *Stratégia ochrany pamiatkového fondu na roky 2017 – 2022: Akčný plán na roky 2021 – 2022*. Dostupné z: https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2021/05/Akcny-plan_2021-2022.pdf.

⁸ Prevzaté z: INŠTITÚT KULTÚRNEJ POLITIKY MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2020. *Revízia výdavkov na kultúru : Záverečná správa*. Dostupné z: https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2020/10/Revizia_vydavkov_na_kulturu_-_zaverecna_sprava_compressed.pdf.

Existencia verejnoprávneho fondu umožní právnu a finančnú nezávislosť od MK SR. Verejnoprávne dotačné fondy v oblasti kultúry nasledujú medzinárodnú dobrú prax založenú na princípe tzv. predĺženej ruky (*angl. arm's length principle*), ktorá zaručuje nezávislosť prideľovania dotácií od politického cyklu⁹. Na základe tohto princípu síce fond môže byť finančne napojený na ústredný orgán štátnej správy, no je to samosprávna jednotka s vlastnými orgánmi a rozhodovacou právomocou, pričom celková výška jeho príjmu je daná zákonom, a tak sa fond nemôže dostať pod priamy finančný tlak zo strany akejkoľvek vládnej moci. Princíp predĺženej ruky tak zabezpečuje nezávislosť podporovaných pracovníkov a pracovníčok v kultúre od politických predstaviteľov, keďže orgány verejnoprávneho fondu sú tvorené zástupcami z prostredia kultúry.

FPKD je podľa návrhu každoročne financovaný zákonom stanovenými príspevkami zo štátneho rozpočtu. Okrem toho narába s vlastným majetkom a ostatnými príjmami, ktorými sú administratívne poplatky, ako aj príjmy zo sankcií a z vratiek v prípade porušenia podmienok alebo nevyužitia plnej výšky finančného príspevku podporenými subjektmi. Tieto sú však v porovnaní s príspevkami zo štátneho rozpočtu zanedbateľné. Štátny príspevok bude v čase valorizovaný vzhľadom na vplyv cenovej inflácie podľa predstaveného modelu použitím dát o CPI. Popri financovaní zo štátneho rozpočtu je možné investovať pravidelne napríklad percentuálnu časť zisku zo štátnej lotérie priamo do FPKD, a tým rozšíriť financovanie fondu na viaczdrojové.

Výdavky fondu pozostávajú podľa projektu najmä z podpornej činnosti formou dotácií a z prevádzkových nákladov fondu ako mzdy, prenájom priestorov a s tým spojených výdavkov, ktoré tvoria maximálne 6 % z príjmov. Okrem toho by fond zabezpečoval kúpu, prepravu a skladovanie materiálu s cieľom poskytovania materiálnej pomoci.

Tabuľka 3: Navrhované druhy podpory z Fondu na podporu kultúrneho dedičstva

Druh podpory	Opis	Podporované projekty	Oprávnení žiadatelia/žadateľky
dotácia	nenávratný účelový finančný príspevok pre podporený projekt na základe výzvy	národné kultúrne pamiatky, pamiatkové územia, archeologické nálezy a náleziská, zbierkové predmety, nehmotné kultúrne dedičstvo	fyzické alebo právnické osoby určené v konkrétnej výzve na podávanie žiadostí (napr. vlastník/vlastníčka, správca/správkyňa, obec a pod., v závislosti od prípadu)
štipendium	nenávratný účelový finančný príspevok fyzickým osobám podieľajúcim sa na obnove, ochrane, reštaurovaní, rozvoji a výskume kultúrneho dedičstva		
pôžička	spolupráca s bankami na poskytovaní návratných bezúčelových finančných príspevkov pre podporený projekt na základe výzvy		
odborná špecializovaná činnosť	poskytnutie odbornej konzultácie v činnosti obnovy, ochrany, reštaurovania a rozvoja kultúrneho dedičstva		
materiálna pomoc	poskytnutie materiálu určeného na rekonštrukciu alebo obnovu kultúrneho dedičstva	národné kultúrne pamiatky, pamiatkové územia, pamiatky a územia UNESCO	

Zdroj: IKP

⁹ Lowell, J. F. & Ondaatje, E. H. *The Arts and State Governments: At Arm's Length or Arm in Arm?* Dostupné online: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2006/RAND_MG359.pdf

Otvorené ostali viaceré témy:

- § 23 ods. 1 písm. k): iné príjmy: Je potrebná hlbšia analýza potenciálnych ďalších zdrojov príjmu (v diskusiách odznali nápady ako: podiel z výnosov štátnej lotérie, daň z ubytovania, z cestovného ruchu, poplatky za nové stavby, daňové zvýhodnenie pre sponzorov/darcov, poplatok za návštevu lokality UNESCO, prípadne iné).
- § 23 ods. 7 písm. a): najviac 5 % z celkovej sumy príjmov: Je potrebné zvážiť, či 5 % je dostatočná výška vzhľadom na dodatočné aktivity tohto fondu oproti ostatným fondom (materiálna pomoc, pôžičky, odborné špecializované činnosti).
- § 2 Činnosť fondu: Téma je široká a otvorená diskusii. Je potrebné premyslieť možnosti zjednodušenia procesu žiadania dotácií, ale aj možnosti spätnej kontroly žiadateľov o čerpanie dotácií a valorizáciu príspevkov, definovať mechanizmus minimálneho plnenia zo strany štátu a možnosti viaczdrojového financovania,
- prehodnotenie štruktúry podpory FPU v oblasti nehmotného kultúrneho dedičstva – jasné vymedzenie vo vzťahu k vzniknutému FPKD tak, aby nevznikli pre žiadateľov nejasnosti.

Termín vzniku fondu je možný od začiatku roka 2024 so začiatkom poskytovania podpory od roku 2025. Prioritami pri vzniku FPKD by bolo zabezpečenie personálneho obsadenia hlavných orgánov, ako aj zabezpečenie sídla, vrátane jeho základného vybavenia. Následná príprava a prijatie základných predpisov by boli vykonávané súčasne s procesom naplňovania personálnych kapacít kancelárie.

D) Novelizácia zákonov o verejnoprávnych fondoch

Verejnoprávne dotačné fondy v kultúre

Potreba štátneho financovania kultúrnych projektov na základe posúdení a rozhodnutí odborníkov a odborníčok z danej oblasti bola na Slovensku vnímaná už v roku 1991, keď bol zriadený štátny fond Pro Slovakia. Úplné odpojenie od MK SR však nebolo dokončené, keďže rozhodnutie o poskytovaní príspevkov projektom stálo napriek odbornému zázemiu fondu Pro Slovakia na ministrovi kultúry. Fond Pro Slovakia bol zákonom zrušený v roku 2001 a kompetencia financovať kultúrne projekty sa centralizovala priamo na MK SR.

Vôľa presunúť rozhodovanie o financovaní kultúrnych projektov na nezávislé fondy výlučne riadené odborníkmi z prostredia kultúry sa neskôr pretavila do praxe zriadením Audiovizuálneho fondu (AVF) v roku 2008, pokračovala zriadením Fondu na podporu umenia (FPU) v roku 2014 a Fondu na podporu kultúry národnostných menšín (KULT MINOR) v roku 2017. Fondy sú nezávislé verejnoprávne inštitúcie zriadené samostatnými zákonmi¹⁰, čím sa právne a finančne zabezpečuje ich nezávislosť od MK SR. Tieto fondy boli transformované z programov dotačného systému MK SR a prebrali plnú rozhodovaciu právomoc o poskytovaní finančných príspevkov konkrétnym projektom. Fondy tiež viedli k väčšiemu rozsahu podpory pre projekty v rámci oblasti kultúry a figurujú ako inšpirácia pre zriadenie fondu na podporu kultúrneho dedičstva (FPKD).

Dotačné fondy zvyšujú kvalitu kultúry a kultúrnej politiky vytvorením konkurenčného prostredia, pretože o obmedzené zdroje fondov je vedená spravodlivá súťaž, ktorá je

¹⁰ Zákon č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; Zákon č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení a č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z. v znení neskorších predpisov; Zákon č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

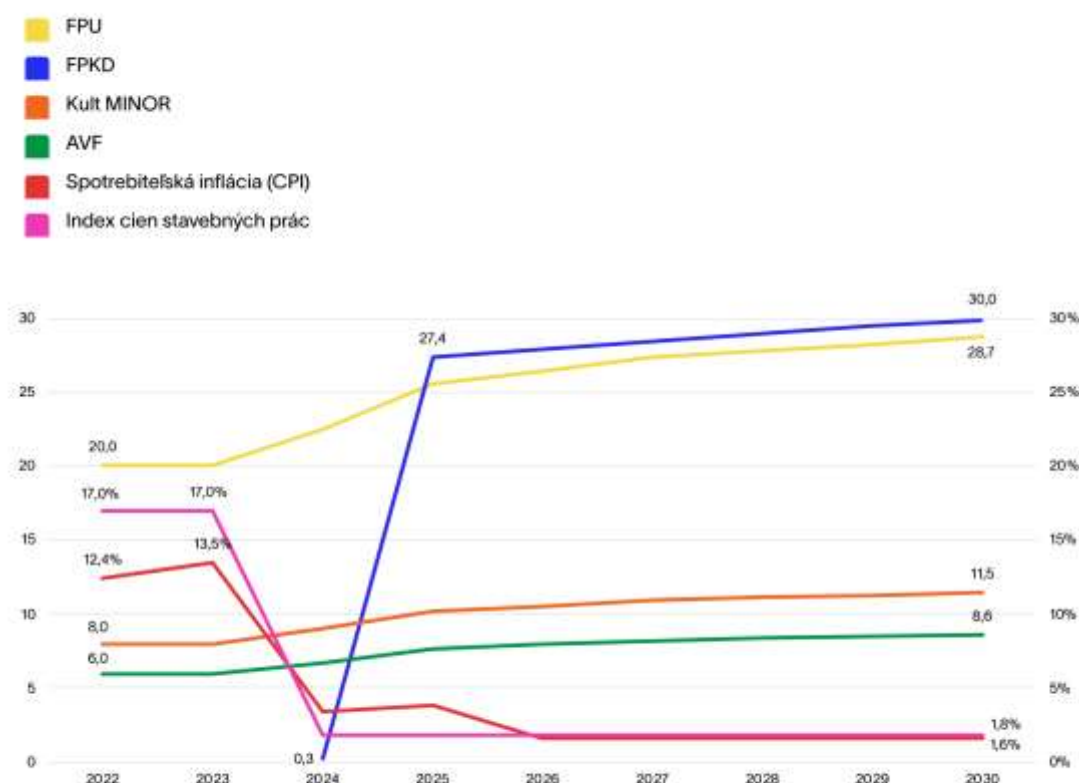
objektívne vyhodnocovaná na základe jednoznačných pravidiel. V súčasnom nastavení dotačnej politiky a dotačných fondov na Slovensku je však stále prítomný priestor na zlepšenie.

Všetky tri zriadené dotačné fondy majú vo svojich zákonoch, ktorými sú zriaďované, uvedenú výšku príspevku zo štátneho rozpočtu v podobe minimálneho príspevku. V prípade Audiovizuálneho fondu (AVF) je sa príspevok pre audiovizuálnu kultúru najmenej vo výške 6.000.000 eur, v prípade Fondu na podporu umenia (FPU) minimálne vo výške 20.000.000 eur, v prípade Fondu na podporu kultúry národnostných menšín (KULT MINOR) je to príspevok najmenej vo výške 8.300.000 eur.

Takto uvedená výška príspevku, s použitím presnej sumy, hoci s uvedením, že ide o minimálny príspevok, znamená, že pri poskytovaní príspevku zo štátneho rozpočtu chýba automatický mechanizmus, ktorý by reagoval na rastúcu cenovú hladinu. Daný príspevok, ktorý sa automaticky medziročne nemení a reálne ostáva vo výške explicitne uvedenej v zákone, znamená znižovanie reálnej podpory kultúry. Rast cenovej hladiny, ktorý je predovšetkým za posledné roky a aj v súčasnosti veľmi vysoký, tak znižuje reálny príspevok zo štátneho rozpočtu na podporu kultúry. Žiadatelia o dotácie a štipendiá vedia za rovnakú podporu poskytnúť menšie množstvo výstupov, alebo tieto výstupy musia byť redukované o viaceré aspekty.

V súčasnosti dochádza aj k rastúcemu dopytu po dotáciách a štipendiách. Náročné obdobie pandémie Covid-19 spôsobilo pokles iných zdrojov podpory pre subjekty v kultúre. Podpora zo zriadených dotačných fondov je tak často jediným zdrojom pre veľké množstvo subjektov, predovšetkým z tzv. nezriaďovanej kultúry a regionálnej kultúry zriaďovanej samosprávou.

Graf 5: Odhadovaný vývoj alokácie pre verejnoprávne fondy na základe vývoja cenovej hladiny v rokoch 2022 – 2030

Zdroj: Vlastné spracovanie IKP. Poznámka: Údaje o CPI do r. 2025 z prognóz MF SR, od r. 2026 priemer rokov pred inflačnou krízou (2012 – 2021). Údaje o indexe cien stavebných prác z <https://www.usz.sk/sluzby/index-vyvoja-cien>

V prípade financovania dotačných fondov chýba nástroj automatickej valorizácie príspevku zo štátneho rozpočtu pre fondy, v dôsledku čoho reálna hodnota podpory z dotácií v čase klesá. Obzvlášť to platí v čase, keď inflácia dosahuje hodnoty vyššie ako inflačný cieľ Európskej centrálnej banky na úrovni 2 % ročne. Pokiaľ teda chceme, aby podpora kultúry zo strany štátu prostredníctvom dotačných fondov časom v reálnej hodnote neklesala, je potrebné zabezpečiť pravidelné navyšovanie podpory minimálne na úrovni inflácie.

Z vyššie uvedených dôvodov vo všetkých troch zákonoch v príslušných paragrafoch navrhujeme zaviesť automatický mechanizmus, ktorým sa nominálny príspevok zo štátneho rozpočtu bude medziročne navyšovať o rast cenovej hladiny. Takýto nástroj znamená udržanie intenzity podpory, ktorá zohľadňuje rast cien. Ide o štandardný mechanizmus, ktorý je pomerne často využívaný aj v inej legislatíve.

„Ministerstvo kultúry poskytuje zo štátneho rozpočtu v rámci schválených limitov na príslušné rozpočtové obdobie podľa zákona o štátnom rozpočte príspevok do fondu najmenej v sume rovnajúcej sa príspevku z kalendárneho roka predchádzajúcemu príslušnému rozpočtovanému roku so zohľadnením priemernej miery medziročného rastu inflácie v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa príspevok poskytuje; príspevok sa vypočíta podľa vzorca uvedeného v prílohe.“

Varianty riešenia

1. Valorizácia príspevku od budúceho roka

V návrhu 1 sa počíta s navýšením príspevku v danom roku na najbližší rok podľa inflácie z predchádzajúceho roka. Znamená to, že napr. rozhodnutie v roku 2023 o navýšení príspevku na rok 2024 počíta s hodnotou inflácie (uverejnenou Štatistickým úradom SR v podobe indexu CPI) z predchádzajúceho roku – teda roku 2022.

2. Valorizácia príspevku od doby vzniku fondu

V návrhu 2 sa počíta s kumulatívnym navýšením príspevku, ktorý by zohľadniť infláciu spätne, za každý rok od začiatku fungovania dotačného fondu. V tomto prípade sa príspevok skokovo navýši o kumulovanú infláciu za všetky predchádzajúce roky fungovaniu fondu, následne s medziročne zvyšuje rovnakým mechanizmom ako v návrhu 1.

Vzhľadom na nutnosť konsolidácie štátneho rozpočtu je realistickejší variant 1. Zároveň je žiadúcim, aby verejnoprávne fondy zvyšovali svoje príjmy aj z iných zdrojov.

E) Novelizácia autorského zákona

Teoretické a legislatívne východiská návrhu novely

Stav právnej úpravy, jej zhodnotenie a východiská návrhu

Súčasný Autorský zákon č. 185/2015 Z. z. bol prijatý pomerne recentne, no zároveň existuje dnes už dostatočný odstup, ktorý umožňuje vyhodnotiť praktické skúsenosti s jeho aplikáciou

v súdnej praxi a hospodárskom styku rovnako ako zodpovednú reflexiu doktrínou autorského práva. Text zákona súčasne trpí niektorými neorganickými zásahmi v dôsledku radu novelizácií i neodborných pozmeňovacích návrhov, pričom v niektorých prípadoch tieto zmeny viedli až k ochromeniu bežného hospodárskeho života pri licencovaní nehmotných statkov, osobitne v audiovizíi.

Súdna prax, ktorá by mohla eventuálne odstraňovať rad interpretačných nejasností a zjednocovať výklad Autorského zákona, nepreukázala schopnosť operatívne reagovať na výzvy spojené s novou právnou úpravou a priniesla rad problematických rozhodnutí, ktoré idú priamo proti princípom Autorského zákona a zámeru jeho predkladateľa. Koncepčná novelizácia má za úlohu odstrániť niektoré interpretačné excesy súdnej praxe a korigovať judikatórny výklad niektorých ustanovení (výklad výkonu práv autora zamestnávateľom pri pracovných zmluvách uzavretých podľa socialistickej právnej úpravy, posudzovanie podmienok pre vznik autorskoprávnej ochrany, výkon práv autora výrobcou audiovizuálneho záznamu, posudzovanie rozloženia dôkazného bremena v sporoch o rozsah výnimiek z autorského práva a i.).

Vecný zámer odbornej revízie autorského zákona tak má za cieľ:

- reagovať na aktuálny stav poznania autorskoprávnej doktríny,
- reagovať na požiadavky autorskoprávnej praxe a kultúrnych odvetví, vrátane návrhu reformy inštitútov autorského práva, ktoré sa v praxi neosvedčili,
- napraviť legislatívnou cestou niektoré nevhodné judikatórne závery slovenských súdov,
- napraviť ustanovenia, ktoré sú potenciálne v rozpore s právom EÚ, prípadne nie celkom zodpovedajú judikatúre SDEÚ,
- umožniť realizáciu spravodlivých pracovných podmienok a odmeňovania v kultúre,
- zvýšiť vymožitelnosť autorského práva.

Tieto ciele sledujú záujem na dobre spravovanej kultúre a realizujú programové vyhlásenie vlády, ako aj ďalej naplňajú Stratégiu kultúry a kreatívneho priemyslu 2030, konkrétne priority 2 (podporovať kultúru a kreatívny priemysel legislatívnymi (a finančnými) nástrojmi) a 3 (podporovať samosprávne profesijné organizácie ľudí pracujúcich v kultúre a kreatívnom priemysle). V súlade s víziou 2030 ide o zlepšenie legislatívneho prostredia práce a tvorby v kultúre.

Základné princípy a hodnotová orientácia navrhovaných riešení

Zámer je budovaný na hodnotových princípoch súkromného práva majúci na zreteli autonómiu vôle účastníkov súkromnoprávných vzťahov, v záväzkovom práve autorskom uprednostňujúci dohodu zúčastnených strán pred regulátórnymi zásahmi, ako aj princíp, že financovanie pôvodnej tvorby má byť posilnené od tých, ktorí na nej skutočne profitujú (napr. náhrada odmien z cloudových služieb diskového priestoru). Súčasne bez ujmy týmto základným princípom sa zohľadňuje, kde je to nevyhnutné, zásada ochrany autora a výkonného umelca ako spravidla slabšej zmluvnej strany.

Popri tom sa návrh usiluje zjednodušiť niektoré hmotnoprávne ustanovenia tak, aby umožnili procesne jednoduchšie a efektívnejšie vymáhania práva autorského. Nároky zo zásahu do práv sa navrhuje koncipovať celkom po novom v súlade s obvyčajmi občianskeho práva (napr. primáť nároku na náhradu škody pred bezdôvodným obohatením).

Zámer je charakterizovaný úsilím o vyváženú ochranu záujmov autorov a výkonných umelcov na strane jednej a záujmov kultúrneho priemyslu na čo najširšej možnosti exploatacii predmetov ochrany na strane druhej. Z toho vyplýva požiadavka na úpravu zmluvného práva, ktoré nebude svojimi kogentnými ustanoveniami stáť v ceste

nadobudnutia širokých práv na exploatáciu diela, ale zároveň návrhy na zakotvenie spravodlivého podieľania sa autorov a výkonných umelcov na exploatácii diela (primeraná odmena, odmena za použitie audiovizuálneho diela), ako aj na prípadnom nečakanom úspechu diela (dodatočná odmena) spolu so zakotvením možnosti aj pre tvorcov v slobodnom povolaní kolektívne si podmienky tvorivej práce s používateľmi alebo ich zástupcami vyjednať. Zároveň je v záujme všetkých kultúrnych odvetví navrhovaných niekoľko procesných záruk vyššej vymáhateľnosti autorského práva v súlade s právom Európskej únie (sankcie za neoprávnené použitie diela, procesné prezumpcie, konkretizácia postupu pri zneprístupňovaní nelegálnych internetových stránok a i.).

Navrhuje sa zaviesť náhrada odmien z cloudových služieb diskového priestoru rovnako ako je zavedená pri predaji hmotných nenahraných nosičov záznamu.

Návrh nových vecných riešení (všeobecne)

Legislatívno-technické a praxou vyvolané úpravy

Naprieč predpisom sa navrhuje odstrániť rad ustanovení komplikujúcich vysporiadanie práv, výklad Autorského zákona alebo obchod s nehmotnými statkami vo všeobecnosti.

Audiovizuálne dielo:

- Zmena koncepcie autorstva audiovizuálneho diela z otvoreného a neurčitého okruhu spoluautorov na autorstvo režiséra so zachovaním záruk pre autorov všetkých diel použitých v audiovizuálnom diele.
- Obdobné upresnenie u divadelného diela.
- Inštitút výkonu práv výrobcom nahradiť výhradnou licenčnou zmluvou.

Kolektívna správa ako služba, ale aj dôležitý faktor kultúrnej rozmanitosti a sociálneho zmieru:

- Odstránenie niektorých nepresností v právnej úprave, jasné vymedzenie právomocí kolektívnej správy a jej hraníc.
- Výslovné pripustenie vyjednávania združení autorov a výkonných umelcov o podmienkach tvorivej práce i mimo systém kolektívnej správy.
- Rozšírenie princípu one-stop-shop pre používateľov.
- Zavedenie možnosti pre operátorov retransmisie jednoducho vysporiadať globálny repertoár pre ich doplnkové catch-up a nPVR služby.

Koncepčné úpravy v oblasti práv spoluautorov, osobnostných práv autorských (zjednotenie roztrúsených osobnostno-právnych ustanovení naprieč zákonom pod jedno, zavedenie zmluvného typu pre prípady dohodnutých obmedzení osobnostných práv, zavedenie dedenia uplatnených majetkových nárokov zo zásahu do osobnostných práv), práv výkonných umelcov (vylúčenie práv artistov, zúženie osobnostných práv výkonných umelcov) a práv vysielateľov (rozšírenie ochrany). Počíta sa tiež so zavedením všeobecnej schémy na licencovanie osirelých diel.

Implementácia európskeho a medzinárodného autorského práva a predpisov soft law

Návrh predpokladá niektoré drobné korekcie nadväzujúce na medzinárodnú a úijnú úpravu autorského práva (napr. korekcia v definícii autorského diela a umeleckého výkonu).

Transponované predpisy úijného práva zahŕňujú najmä Smernicu o nájme a vypožičaní, Smernicu o káblvej retransmisii a satelitnom vysielaní, Smernicu o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu a i.

Čo do medzinárodného práva, dotknuté sú ustanovenie Bernského dohovoru, dohovoru WPPT či dohovoru BTAP.

Súvisiace predpisy

Návrh neotvára iné súvisiace predpisy, je však možné upozorniť na potrebu diskusie o problematike *domaine public payant* (v súčasnosti v zákone o umeleckých fondoch, v praxi umeleckými fondmi vôbec nevyužívaná), procesnom práve (vhodné úpravy Civilného sporového poriadku), trestnom práve (napr. trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia pri porušovaní neodkladného opatrenia) či správnom práve (ochrana práva autorského prostriedkami správneho práva)